

Giá bán nhật trình
AN-HA

Trọn năm.....5\$00
Sáu tháng.....3 00

Giá bán riêng nhật
trình L'APPEL

Trọn năm.....6\$00
Sáu tháng.....4 00

Giá bán chung hai bên
Trọn năm.....10\$00
Sáu tháng.....6 00

AN-HA-BAO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGU DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

Tổng-lý kiêm Chủ-bút: TRẦN-ĐẤT-NGHĨA

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG—Boulevard Delanoue—Cántho

Những bài gởi đến không
đang lên báo được thời
không lẽ trả lại, xin các
ngài lưu ý.

Về việc mua bán hay là
mua nhật-trình hay là gởi
bài đăng báo xin đề thơ
cho M. TRẦN-ĐẤT-NGHĨA

Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gởi số tiền
luôn, bên-quản lý làm
thăm cảm.

CHÂN HƯNG CÔNG NGHỆ

Đang buổi thế-giới vào-minh, như
tinh ai cũng chuộng sự hoa mỹ, nhà
cửa cũng muốn cái kiểu khéo tới, bàn
ghế cũng muốn đóng kiểu xinh đẹp,
quần áo hàng và cũng muốn được
thứ cho các-chân... là
vấn đề công-nghệ, sao... và...
mình chưa mấy là chân hưng phát
đạt. Chúng ta hãy xem ngay vào các
cửa hàng tạp-hóa, nào hàng-hóa chế-
tạo ở xứ ta đến được là mấy thứ?
Chẳng cửa Tàu thì của Pháp, chẳng cửa
Nhật thì của Mỹ, phần nhiều là đồ ngoại-
hóa gởi đến tiêu thụ trong xứ ta. Chớ
thế-hóa của ta đến có thì bất di một ít
món, lại phần chải-chuốt xinh-đẹp xem
vẫn kém sức hơn của người. Ấy cũng
bởi công-nghệ của ta còn vụng kém,
xem ra người mình trong nước không
mấy là thích dụng, lựa phải đem xuất
dương mà bán cho ai?

Ở các nước những đồ chế-tạo người
ta hay dùng máy móc mà làm ra, đồ
tăm đã chẳng tốn công phu cho lắm, mà
đóng khéo tới. Một món đồ nếu dụng
công phu thì phải tốn 5, 7, 9... nếu
dụng máy móc, chỉ có trong giây phút
mà rồi, thêm được tinh anh sắc-sảo.
Nên chỉ việc dụng cơ khí là một việc rất
lợi-lợi và dân tiện vô cùng, việc phải
dụng như công đến 3, 4, mười người
mới chuyển nổi, song dụng qua máy
mộc thì chỉ có một vài người cử động
thì xong.

Công-nghệ các nước được phát đạt
cũng nhờ bởi họ dụng máy-móc mà
làm ra. Công-nghệ nước ta chẳng phải
là không có thể chân hưng được, nhưng
mà tri-trọng là tại ta chẳng biết lợi
dụng cơ khí mà ra. Làm lời hàng há
cây gỗ, chỉ để cho người ngoài loan
hủy, há lợi tóm cả lòng-mình công
dành nhương cho khách loan-khả tóm
lấy. Người mình một năm chỉ cuối chỉ
nhỏ có ba bát lúa mà làm gốc sinh-lớn
mà ngày nay giá trị hết lúa của mình
xem ra thế cũng đã kém hơn lúa của
Niêm-là và Miến-diệp. Bởi đây sự trọng
lúa ở xứ mình cũng phải thua 2 xứ
đó nữa trong ít năm sau này.

Nay ta muốn chân hưng công-nghệ
thì ta phải học cách công-nghệ chế tạo
hàng máy móc thì hàng-hóa của ta được
khéo tới, có thể làm ra nhiều được mà
tiêu thụ ở trong nước hoặc đem bán ở
ngoại ban.

Muốn chế tạo hàng hóa dụng lợi khí
của máy móc tức phải nhờ các tay
chuyên môn về khoa học cơ khí. Vì
bấy lâu người mình ít ai lưu tâm về

khoa này, dầu rằng nhà nước Đại-Pháp
cũng đã hết lòng dạy bảo chúng ta,
nào là lập trường kỹ-nghệ, nào là
trường dạy máy móc hoặc các xưởng
máy để thiết-hành công-nghệ, song ta
cứ lẩn-luẩn chen-chuộc theo quan
trường, thì cái lỗi thua kém công nghệ
bấy lâu há chẳng phải là ở nơi ta sao?
Trong một nước được giàu mạnh
thì cốt bởi công-nghệ được phát-
đạt mà ra. Có công-nghệ mới có hàng-
hóa, có hàng-hóa mới có thương-mại,
có thương-mại thành hành nới có cuộc
phủ cường trong nước.

Cạnh tranh công nghệ! Cạnh tranh
thương mại! Từ mấy năm sau này:
hai câu đó chỉ là câu khẩu đầu của
phần nhiều dân ta. Song xét ra người
khéo mình vụng, người cao ta thấp
mà cạnh tranh nói gì?

Vậy cái vấn đề "Chân-hưng công-
nghệ" là một vấn đề rất thiết yếu, ngày
nào chúng ta giải quyết và thiết hành
được thì nước ta mới có thể dân-dương
vì chương mặt trong thực-nhiếp-giới
ở giữa địa cầu này.

Khải-Phong

Hoàn hải tẩu văn

BAY KHÁP HOÀN CẦU

Đầu tháng tới đây, một đoàn sáu cái
máy bay sẽ bay từ nước Pháp đi khắp
hoàn cầu.

Phi công Marcel Bap là người đi xướng
và tổ chức cuộc hành trình này, người
sẽ điều khiển đoàn máy bay đi xứ này
qua xứ kia, và về đến chỗ thành-thị nào
lớn thì sẽ có thiết tiệc đãi đằng.

Cuộc hành-trình sẽ p. an đi từ chân
chừng 300 tới 500 ngàn thước, ấy chẳng
phải là một cuộc đi thám hiểm thường
mà chính là một cuộc truyền bá cuộc
hành trình bằng máy bay.

Trong số năm người coi máy có ông
Georges Madon là một tay cự phách
văn đã nổi danh trong lúc giặc Âu-châu
nơi mặt Fonck và Nagesser.

Mấy người tổ chức cuộc hành trình
này đã tận tâm cơ sở, có ông Sacereut
làm đầu. Đường đi định khởi đi từ
nước Pháp qua nước I-ta-li (Italie) Ai-
gérie, Tripolitane, Egypte Syrie, Mésopotamie, Perse, Ấn-độ, Xiêm, Cao-mi-
ên-Pnáp, Trung-Huê, Cao-ly, Nhật-
bôn, Bắc-Tàu-thế-Giới, Alaska, đi ngà
quần-đảo Aleoutienne-Huê-ký, Trung-
trương Tân-thế-Giới, Nam Tân-thế-Giới
Ar,entine, le Chili, Afrique, Espagne rồi
trở về nước Pháp;

Cuộc hành trình này liệu trước có
màu làm cũng là hai năm,

Tình ái-kỹ Ai-kỹ là gì?

Ái-kỹ là tự nơi mình, bởi ta có tình
ái-kỹ cho nên ta muốn cho ta được
hay, muốn cho ta được giỏi, muốn cho
ta được sung-sướng, tình ái-kỹ khiến cho
ta làm những việc ích lợi cho ta. Ta
muốn tránh khỏi những việc khổ sở đau-
đớn, và tìm những sự vui mừng sung-
sướng. Ấy là tình ái-kỹ sao? Khiến ta
đó. Vì tình ái-kỹ mà ta muốn sống ta
không muốn chết, ta muốn hay ta không
muốn dở, ta muốn danh giá, ta không
muốn nghèo hèn để tiện đó là tình ái-
kỹ chẳng bao giờ ta quên được mình
ta. Ái-kỹ là cái cội rễ muôn việc của
loài người, hết các việc của người ta
làm, dầu giỏi dở, khéo vụng việc lãnh
dư cũng là do nơi lòng ái-kỹ mà phát
hiện ra, thế thì không phải là vô cơ.
Tay nghĩ một người nơi đó, tại làm
sao mà người ta nói dối??? Chẳng qua
ta người ta sợ những điều xấu đến, từ-tội,
cũng muốn lương-gại người khác mà
lấy tại cho mình, kẻ ăn trộm ăn cướp
bằng thơ, bạo lực, tam những việc làm
nhau bội nghĩa thù hằn, vì tham muốn
mà để cho mình được sống, được thích
chí, thỏa lòng dục cũng do nơi tình ái-
kỹ mà ra. Còn những kẻ chịu như-nhu
xấu-hỗ sĩ nhục mà chi?? Cho dạng câu
lấy sự sống, và mong kiếm cho no lòng
vị-kỷ của chúng nó cũng hen vậy. Đó
là những việc của người ta làm ác-
thiện cũng do nơi tình ái-kỹ và bụng.
Ấy chẳng khác chúng nó là hễ
cho nên tình ái-kỹ và lòng vị-kỷ
nó xui khiến, sai giục lòng người
trường hay nhiều cũng là do. Còn người
có lỗi mà nói thật sự lỗi của mình, ấy
là người ta cũng dám không sợ sự xấu
đến người ta coi coi sự nói dối là một
việc ác-tội, người ta không thêm làm,
nếu làm thì mất sự danh gia và trái với
lời-không người ta. Lại cũng có người
tự an với mình người ta lấy việc thật
trong đó, lấy tất người kim băng mà
dưa giúp các công việc sự an của
mình muốn do người ta lấy lấy người
trên-mau-huyết mà làm cho mình nên
việc, cực nhọc chẳng ngại, lao khổ cũng
cầm mà người chẳng biết ơn, trợ lấy
ơn mà làm oan, thế mà xét cho thâm,
gâm cho cùng thời cái lòng bác-ái và
lòng vị-tha của con người ta cũng do
tình ái-kỹ mà ra.

Nói tóm một câu là: ai biết thương
mình, quý trọng mình, mà làm cho mình
trở nên hùng anh, quân tử, đặc-đức
hiếu-trương, thì mới gọi là người học
thực, khôn ngoan.

Vô-liền-dư-Li
Ônôn

Bệnh ho-lao súc-huyết

Bệnh ho-lao súc-huyết là một bệnh rất hiểm nghèo lại là một bệnh hay truyền
nhiễm và truyền từ tư tủa, nếu không cấp trị để lâu ngày nó là bệnh nan y.
Người bị bệnh này lâu, thật công khó thể xanh giết được. Ngoại trừ ra nó cũng
kể mới bị bệnh thì cũng mạnh được; nhưng mà phải chuyên cầu thuốc men cho lắm.
Các nhà bác-sĩ sở y tế bấy lâu hàng gia tâm tâm những phương thuốc để chữa
bệnh ho-lao súc-huyết cứu mạng con người; song chung cuộc rồi cũng chưa
thấy gì là công hiệu cho lắm. Bởi vậy thuốc trừ tuyệt bệnh này chưa đến quá, đến
các nhà bác sĩ toàn bày những cách n. ăn ngủ dưỡng c. có truyền nhiễm ra
phần cho nhơn dân. Mới rồi đây quan lương-y Millous thấy thuốc trong th. nh. cấu-
thức có thể ra những cách thức để ngăn ngừa bệnh ho-lao súc-huyết, quan
Chủ-tỉnh do theo đây truyền: liệu ra ra nhiều từ rải khắp cho nhơn dân trong tỉnh,
cứ giữ thân thể và gia cư của mình cho kỹ càng theo lời dặn bảo dưới đây
thì công tránh được bệnh hiểm nghèo đó.

Province de Cánhô

POUR EVITER LA TUBERCULOSE
Ngừa bệnh ho-lao súc-huyết

Le bacille, agent de tuberculose est partout.

On le respire dans l'atmosphère des
chambres fermées où des gens toussent,
on l'avale avec les poussières.

Fuyez donc les cracheurs, les tousseurs

Evitez les poussières et les monches
sur vos habits, sur vos mains sur vos
aliments.

Enlevez les poussières de vos mai-
sons et de vos meubles avec des chiffons
mouillés.

Faites entrer par tout l'air et la lu-
mière.

Bởi người có văn chăng

Ngồi ngắm con bóng thiếu-quan rồi
quối lại con người dường chớp-nháy vậy
ta nghĩ mà coi trong ba vạn sáu ngàn
tuổi ngày thì là một con thế kỷ. Trong
thế-kỷ thứ hai mươi này, ta rất dặng
bản-hoan mà chúng dứt đều tự do, nếu
binh-dương, niềm hữu ái, há ta chẳng
làm chi cho có ích cũng d; nếu giương
ây thì chẳng còn gì là danh mà chẳng
nên bỏ cũng còn sống. Tuy cho phải trái
lắm hay!

Ngày giờ thì dài dậm được mà cũng
vội vắn, ta chẳng biết dụng, nên phải
ngủ; dầu rằng biết dùng hay không
thì nó cũng như khi xưa vậy, chẳng
sai chạy chút nào.

Sách có câu: "Nhật nguyệt thế thì
tuyệt nhất ngàn năm" (ngày giờ thối mắng
tuổi chẳng chờ ta).

Ấy vậy ta cũng nên rằng lòng rằng
trả tự nam nhi đem hết tất dạ mà báo
đáp cùng ngọn rau tất đất, phòng chă g
uống đứng Tọa-hóa đã đức n. như vật.
Xét lại con người mà chẳng chỉ là ích
kỷ, lợi nhào, không để chút danh gì
cùng miệng thế, thì chẳng khác nào
ta mặt áo gấm đi dậm trời vậy.

Người hàng nói rằng: "Hô từ từ n,

Bệnh ho-lao súc-huyết sanh ra tại một
thứ côn-trùng, côn-trùng ấy ở cùng đất.

Thường trong buổi đông kín có người
bị bệnh thì côn-trùng ấy ở nơi khí
Bởi ấy hít hơi khí đó thì hít những côn-
trùng vô phổi. Côn-trùng ấy đeo theo
bụi bậm mà vào trong phổi và trong
mình.

Bởi vậy muốn lánh bệnh ho-lao, thì
phải tuân theo những lời dạy sau đây

1— Phải lánh những kẻ bay khạc
hay ho.

2— Dùng đồ bụi bậm (vải lông hay
dệt trên quần áo, tay chơn cũng đó
an ước).

3— Mỗi ngày phải lấy về những
nước chuối nhà cửa bàn ghế cho sạch
bụi.

Phải mở cửa cho khí trời và ánh
sáng mặt trời dọi vô trong nhà.

NUÔI TỪ LƯU DANH (tóm chết để để;
ta thất còn để tiếng). Kia chúng kẻ
nông phu lo cây cấy, trồng lúa lúa,
cũng là khoai củ mà bán cho cả người
dặng dưỡng thân, người làm nghề làm
đồ vật dụng cho cả đồng loại hưởng
nhờ, kẻ buôn bán giúp ta khỏi mất thì
giờ đi xa mua đồ dùng, người học văn
phòng khai trí cho đồng-loại. Các hạng
người đã nói trên đây đã có công cùng
nhơn loại, thì đã đáng nếu danh ích
kỷ lắm đó. Nhưng những loại thú vật là
loài vô tri còn giúp ta dặng thay, buôn
chí là người mà chẳng cùng nhau
giúp đỡ. Người giàu thì xuất tiền, kẻ
nghèo thì ra công, chớ có ở không
nhưng mà hại cho ta lắm, chớ ý giàu
mà om của gởi đầu bo-bo hơi đồng mà
làm mà giữ tiền thế, ấy là cũng một
sự hại cho đoàn hậu tảo.

Nương nói tới mà thêm thâm thay cho
những kẻ giàu mà độc hiểm, trong tay
sắc của lại chẳng xuất vốn mà làm
việc chi, buôn bán chi, chỉ có biết một
đều là cho vay dặng lấy lợi nhiều (thác
loại, rút máu kẻ nghèo) mà thôi!

Ồi! con người dường ấy nào ai gọi
là người ái-quần ái-chúng?

Bất-phong-Tình

Cuộc nghinh-tiếp Quan Thống-Đốc Cognacq tại quận Trảo.

Quan Thống-Đốc Cognacq, ngày 24 Mars 1923, hiệp cùng quan chánh và phó chủ tỉnh Cánh-thơ, qua Thây-thước, quan Trưởng-tiến, quan Đốc phủ Đắc-quang-Trực, ông Hội-dồng Võ-văn-Thom ông Hội-dồng Lê-quang-Trinh và ông commis Tán, đi tàu xuống tới Trảo là 8 giờ ban mai. Khi tàu vừa vào vịnh thì trên bờ đất pháo vang-váy, trống đại có đánh nghe in-ôi, còn dài theo bức thạp học trò nam và nữ, mỗi đứa mỗi cây cờ phất lên chào ngài, xem ra rất đẹp đẽ. Khi tàu vừa cập cầu, thì trên bờ có quan chủ quận Trảo Văn-thế-Lộc, quan chủ quận Cánh-thơ Huỳnh-hữu-Hạnh, ông Huyện hàm Nguyễn-văn-Yên, ông Huyện hàm Trương-ngọc-Sổ, ông Thây thuốc Lâm-chấn-Mãnh, M. Bàng-văn-Chiêu, thây Bao biện Kim, ông Cả Nguyễn-văn-Châu, ông Hội đồng Nguyễn-ngọc-Cần, các cai phó tổng quận Cánh-thơ và hương chức các tỉnh chức tiếp rước ngài rất đông. Khi ngài bước lên cầu tàu thì nhạc Fù fare Cánh-thơ có thổi một bản quốc-triệu chào mừng, tiếp thêm nhạc An-nam, Cao-mên, Khách-trú, kể đó ngài đi thẳng lên nháy đèn rước cham-pagne. Lúc ấy ngài đưa tay đeo giây bầu và gáo Médaille d'honneur en argent de 1re classe cho ông Trương-ngọc-Sổ lãnh chức Huyện-hàm, kể ông cả Nguyễn-văn-Châu xuống ra đọc một bài diễn-thuyết bằng tiếng Langsa, lời lẽ rất thâm trầm ý vị. Khi ông cả đọc vừa dứt; thì quan Thống-đốc trả lời lại như vậy: ta rất cảm ơn trước là các quan chủ quận, sau các quan hàm chức sắc hết lòng nghinh-tiếp ta cách trọng hậu và nhắc lại gần 39 năm nay quân này bởi còn quê mùa đến nỗi, nay ta lấy làm hãnh-hoài mà trở lại đây và rất tội lỗi lòng vì thấy quân này ngày nay trẻ hơn đồ sộ, xinh đẹp, tương lai trong mấy chục năm trong Nam kỳ không bị kịp với quân này và ngài lại còn đương nhiên lời khen ngợi rất đúng đắn, tiếc vì không đủ giấy tờ toả ra đây cho hết. Khi ngài dứt lời ai nấy động vỗ tay, ngoài pháo nổ, trong nhạc tây, nhạc tây, nhạc cao-mên, khách-trú tiếp theo in-ôi. Rồi ngài truyền lệnh đem con vịt (lời này, tâm thẳng trở lại) trước mặt ngài xem. Dịp này người ta đem đến bốn mươi con vịt nhỏ rất tươi, mập-mạp quá chừng. Rồi cuộc, ngài hiệp cùng quan hàm chức sắc đi viếng nhà-thương. Đọc theo hai bên đường có cặm cỏ..., trên ngọn cờ gió thổi phất-phơ lá tam thái, hình như hoa nhím và chào mừng ngài, dưới thì báo hương án đặt dài theo đường vô số. Đến nhà thương ngài ghé vào nhà tiếp nghỉ một chút, dùng rượu già, lao rồi ngài bèn đứng (tâm đắc có khác) chờ: Trảo le 24 Mars 1923 M.M. Maurice Cognacq, Gouverneur de la Cochinchine— P. Lebrun, Administrateur chef de la province, ngài cầm cái bay lưỡi bằng bạc chạm có chữ: souvenir respectueux de Trảo à M. le Gouverneur Cognacq, cái bay cũng bằng bạc chạm khảm vàng, ngài trét hồ chung quanh tấm da đóng làm kỷ niệm. Xong cuộc ngài mới trở về viếng trường học nữ và nam. Hội trường này dọn-dẹp rất trang hoàng, xinh đẹp, có xi-treo rực-rỡ, của ngời sơn quan chủ quận có dạy dẫn trông cây ăn trái và Long Foa, chỉ dẫn lấy An dục của ngài đó. Khi vào trường ngài khuyến khích mấy thầy giáo nhiều lời tạo nhà dạy cho mỗi trò ba cái ăn bánh. Trong lúc ấy học trò có đứng chờ ngài bài bài bouquets làm đầu

Cuộc lễ khánh thành Hội-quan Thây-thảo Sadec

Hội-quan hay tin rằng Ban Trại-Sự Hội Thây-thảo tại Sadec đương lo thiết lập cuộc lễ Khánh-thành Nhà hội-quan một cách rất trọng. Ngày lễ ấy định nhằm ngày Chúa-nhật, 15 Avril, có lính Quan Thống-Đốc Nam kỳ toa-chủ. Nghe đâu công cuộc làm đồ sộ và cách thiết đãi rất trọng hậu. Hội định sẽ giới thiệu mời các viên quan và các bực Thượng lưu An-nam ở các tỉnh đến dự xem cuộc vui ngày lễ khánh thành ấy và dự tiệc rượu mừng cùng Hội.

Như vậy, Nam kỳ ta cũng đã lập nhiều hội công ích, nhưng chưa đâu lập được Nhà Hội-quan. Nay tỉnh Sadec, nhờ lòng sốt sắng nhiệt thành của ông Hội-Trưởng hội Thây-thảo là Ông Lương-Y Nguyễn-Bính, mà lập ra được một cái nhà Hội quán xinh đẹp, thì rất may mắn vô cùng, nên làm gương cho các tỉnh khác. Vậy bạn Đồng bào ta nên đến dự vào cuộc vui chung của tỉnh Sadec mà mừng cho Hội Thây-thảo Sadec được miên-mãn. Trong lúc lễ có ông Poulet giúp vui cho Hội, luyên mấy bay trên mây xanh và chụp hình các cuộc lễ và các trò chơi.

Bản quán xin kể chương trình cuộc lễ Khánh thành ấy ra sau đây:

NGÀY 15 Avril 1923
6 giờ sáng: Thi đánh trái lãn (Tournoi de Tennis)
4 giờ 15: Nghinh tiếp quan Thống-Đốc Nam kỳ
Trình diện Ban Trại sự và các danh dự Hội-viên
4 giờ 30: Bài chúc mừng của ông Hội-Trưởng
Bài đáp tạ của Quan Thống-Đốc
Bài chúc mừng bằng tiếng an-nam của ông Phó hội-trưởng
5 giờ: Học trò tập thể thây-thảo và diễn vô
Trình diện những Thây giáo dạy thây-thảo và những Thây giáo dạy An nhạc của Hội
5 giờ 30: Đá banh thi và thi tiếp cuộc đánh trái lãn
6 giờ: Bài hát cho học trò
6 giờ 45: Huê đăng
7 giờ: Tiệc yến (Lunch)
8 giờ 15: Đốt pháo bông
9 giờ 15: Hội viên diễn diễn tướng Langsa
12 giờ: Khuya Khấn vô (Nhảy bal) và tiệc yến.

tiết. Các cuộc xong ngài bèn từ giả lui gót, thẳng ra cầu tàu, nhưng trước khi xuống tàu ngài còn tạ ơn mỗi người có lòng tiếp rước và đưa đón ngài, kể đó tàu mở máy trở về Cánh-thơ.

Tóm tắt: lại thì quận Trảo, là quận xưa rất nhỏ nhen quanh biển, mà ngày nay dọn-dẹp rất trang hoàng rực-rỡ. Nào ban hương án nhiều cái chường dọn nhiều kiệu rất long-lạng, dưới sông ghe kết lại treo đèn làm giăng thủy lục, lấy làm ngoạn mục, không thua gì trường đấu xã, ngoài ra nữ tử, nam thanh, dập dềnh nghiêng ngả, kẻ tới người lui dọc đường chen chùn đã không lối.

Nghe đâu ông huyện-hàm Trương-ngọc-Sổ chi 1000\$ dâng bày ra cuộc tiếp nghinh này, còn quan chủ quận Văn-thế-Lộc, ông huyện-hàm Nguyễn-văn-Yên, ông cả Châu và hết thảy hương chức làng Trảo-anh-hà, lòng sốt-sắng sắp đặt, nên cuộc tiếp rước này mới được huy-hoàn long trọng, như thế.

TRẢO—QUÍ-TRONG
(Là tin)

Người mọc sừng

Tại trong một địa phương kia về phía nam châu Phi, có một người tên là Đại-lợi-là, người ấy sinh năm 1890, năm nay được 33 tuổi, trên trán có mọc một cái sừng dài ra, coi như sừng các con thú vật, thật là kỳ quái. Người ấy vốn là giống người Ba-tư-dat, anh em chỉ em có 11 người, không ai có sừng cả, người này lúc mới sinh ra cũng không có cái gì khác hơn trẻ con thường mãi đến năm lên 9 tuổi, người mẹ thấy trên trán có khác, không bao lâu một thành ra một cái sừng dài hơn 6 tấc, cả nhà đều lấy làm sợ hãi, bèn dắt đến hỏi các người y-sinh thuật-si, nhưng không ai biết ra làm sao cả, đã nhiều lần dùng các thứ thuốc chấy bôi cho tiêu đi, nhưng nó lại càng ngày càng dài thêm. Các nhà khoa học đã dùng công xét nghiệm đều nói là đích bởi là sinh thành ra thế, nó mọc dài mãi đến 9 tấc rưỡi mới thôi, mà cứ bốn năm thì nó lại rụng thay một lần. Người ấy năm nay 33 tuổi, mà cái sừng nó đã rụng thay bốn lần rồi. Nghe đâu người ấy mới đây từ đem cái bình trang và lại lượm cái sừng của mình đem bán cho các nhà khoa học, để các nhà bác-học trong thế-giới xét xem ra làm sao.

Lạ thay! người mà mọc sừng, điều đó thật là kỳ quái lắm vậy.

TRUNG BÁC

Một việc nên mừng cho người mình

Thiết tưởng chẳng chỉ làm tiện việc nghi-ngơi thông-thả trong lúc đi xu, bằng có một cái khách-sạn tử-lẽ. Bởi vậy khắp đầu đầu đều có tiệm khách sạn Langsa, An-nam và Khách-trú. Từ ra tại Trảo, kể từ ngày M. Lê-Mai đẹp tiệm đến nay thì còn có hai cái khách-sạn của chệp mà thôi, song hai cái này rất đơ-dây, không đáng khoản-khoát, bởi vậy hành khách nào tạm nghỉ tại đây cũng đều than van. Cách tiếp rước rất sơ-sơ không đáng toại-hi. Đến nay, M. Nguyễn-trung-Lương đem thấy quận Trảo còn khuyết-diễm về đầu ấy, nên chỉ người chẳng ỉ-tận của tôn công, người mới mua đưa khách-sạn của khách, người sửa sang sắp đặt lại rất tinh-khiết, từng trên làm phòng vi sạch-sẽ, mát-mẻ đầu đó có ngăn-nấp, để để cho hành khách lơ chơn trái bước có chỗ xứng đáng mà nghỉ-ngơi, còn mỗi chi việc cơm nước, dọn ở tầng dưới, sắp đặt bồi-bếp nấu cơm lấy, cơm An-nam rất kỳ lưỡng sạch-sẽ.

M. Nguyễn-trung-Lương này có sáng lập tại Cánh-thơ một cái khách-sạn biểu « Cao-Lương » nay còn lập thêm một cái nữa tại Trảo biểu « Trung-Lương ». Một mình mà quản-xuất hai cái khách-sạn, sắp đặt ràng-rẽ, thật cũng đáng khen người hữu chí trong cuộc làm ăn.

Vậy kỳ-già rất mừng lòng mà được thấy người mình chen chơn trong chốn thương-trường như thế. Nên xin tạm đôi lời chúc cho M. Nguyễn-trung-Lương được buôn may bán đắt.

TRẢO—QUÍ-TRONG

Coi chừng bạc giấy già

Báo L'Impartial ngày 5 Avril 1923, có một khoản báo rằng: một vị Quan vô trầu thủ biến cảnh Bắky mới xoi bặt được nhiều tấm giấy bạc lậ (kiểu cũ) giả. Song chẳng có nói rõ hình thức giấy giả ra thế nào. Vì nói giấy giả đó có khi đã trả-trả được vào xứ này rồi; vậy ai xoi giấy lậ (kiểu cũ) phải coi chừng kẻo lậ giấy giả mà khôn.

Giấy giả này: nhà cho kỳ lậ phải có dấu tích chỉ khác bên giấy thật. Phòng trước hay hơn !!!

VĂN UYÊN

TRẦU BÀN ĐẤT

Trầu ai cắt có chẳng ăn đồng,
Lát-lẽ vô năm dựa chầu bông,
Cát trắng lao-xao dồi lấp mồi,
Lá xanh lấp-xấp phủ đầy bông,
Quét lao bao quàng nện xươk thét.
Chuối rứa chỉ nài rụng mống long
Phải gặp ông Y ta hỏi thứ?
Nội-Sàng thuở trước có cây không?

THƯƠNG-CANH

TẶNG ÔNG TRƯỞNG-NGỌC-SỔ (TRẢO) MỚI THĂNG C ỨC HUYỀN-HÀM

Ấu nhờ phủ quí trọn gồm hai,
Phước thọ cầu cho đến thăm dài.
Rượu nân ao sen đã đẹp mát,
Vào cầm tiếng bạc lại êm tai.
Tuy không mệt trí nơi nha thự,
Nhưng còn chen vai chốn các đài.
Bời trước trăm năm dày đạo đức,
Ngày nay mới rạng vẻ cân đai.

P.T.T. TRẢO

HOA VÂN.

Giàu lại thêm sang trọn cả hai,
Công nhờ phước đức để lâu dài.
Cuộc điền Kim-Cổ càng vui dạ,
Bãi phủ Lãn-Tiêu rất đẹp tai.
Đã chẳng cao-lương nơi lậ-đe,
Khỏi lao ớn-độc giữa Cầm-dải.
Vốn từng nếm trái môi châu ngọc,
Này dâng vinh hoa phận mảo dai.

TRẢO—ẤN-HIỆ

KÝ GIỮ BẠN TẠI CANTHO (ĐIỀU HÀNH-VĂN)

Ơ bạn thương thăm
Là bạn thương thăm,
Xin tương chực tình chung.
Trăng thanh gió mát,
Nặng gách tương tri,
Sao đành lòng phũ?
Tách than là than rồi ghla
Tương tình đây chực ngồi dờ chơn
Chạnh chạnh thương tới lui nên buồn
Buồn niềm tâm sự
Chạnh cọng lời trao
Mơ niệm ngọt ngào,
Biết rằng uống sáng
Dạ thương luôn cùng chăng??
Lòng đây như đó,
Mặc phải ưu sầu
Gốc ngọn dưới đầu
Vị tại đau nang ối?
Nuôn đôi lời xin đó xét suy.
Nước chạnh xin tở
Kéo đây luôn những ước mơ.

Phúc-nôn-Tê

Lời Rao

Ta cho các chủ đất châu-thành Cánh-thơ làng Tân-an hay rằng: bọ đồ và bộ kinh lý châu-thành mới do lại, để tại tòa bố trong baitua g kờ từ ngày 15 Avril 1923. Quả đất được phép đến toa bố mà coi, hoặc hơn đó hoặc bộ kinh lý tam soi cũng lời djan của hội phải view xét đất hay là của quan chủ tỉnh djan không vừa ý chủ đất thì được phép làm đơn kêu nại.

Canttho le 12 Avril 1923

P. L'administrateur adjoint

Signé: Bussy

Vạn-linh-Tê

Uả chiêu, le 4 Avril 1923

Kính thăm ông và nội báo quan đặng an hảo.

Hôm kỳ rồi tôi có mượn người anh em giới mua của ông 3\$. thuộc « Vạn-linh-Tê » uống thật rất hiệu nghiệm và y như toa ông gởi cho.

Vậy nay xin ông vui lòng gởi cho tôi mua contre remboursement 3\$. thuộc nói trên đây:

Xin đồ như vậy.

Monsieur Lê-nguyên-Thắng
chez P. Nguyễn-dực-Lê

Đá chiêu

Đồng loại tương cảm

Đây là lời thành biểu huệ lòng con người phải có niềm cảm xúc, thương nhau, chỉ như một người tha ban kia, rồi trước lại phòng khi từng... ở vô thân đường trướng vị tha giữa dòng sông xió là chầu chầu trời một biển, thế nào thành rộng, mà ta còn động lòng thương hội đến thay! Huống chi ta là người không chút lòng cảm xúc như một chuyện tôi có nghe rằng khi tôi ngồi tàu thủy chạy ngang qua con sông Hậu-giang, trước một miền mộng sông bủa, chính giữa lại có một cái cù-lao, tôi mới thốt rằng hóa công tạo ra mỗi mỗi đều có tư cách hăng hoi như trái cây đa với trái bí khác nhau xa, còn như đại giang này đây, nếu chẳng có cái cù-lao, cây cao thanh mịch, nhách lá sum sê kia thoăn thướt có bảo hùng đôn 16, thì ghe thuyền hồ ắc chẳng khỏi nạn nghèo, ấy cũng là một thiên tạo dành cho người phòng có an trú trong cơn sóng gió—Khách quá giang vui mừng liếc tiếp theo rằng: coi thì như vậy đó, mà cũng có chước thiếu gì! Tôi ngạc nhiên lấy làm lạ mới hỏi: cù-lao cách bờ sông gần năm trăm thước mà tại chước này có một cái cù-lao, mà chẳng phải một hai con, từng đoàn một độ hai mươi con, cẳng đuôi nhau lội qua thế ra con mạnh điều-dá: con yếu con yếu nương theo con mạnh, cũng giúp sức ít nhiều, hầu thăng xồng trên dòng nước hiể.

Vậy ở đời muốn cho vững đặc, bền bỉ thì thâm tư: ghe nên cây mạnh hiệp yếu, nếu không yếu, mạnh cũng khó thể bền chớ ý tại ba xuất chực, mà tự thì rằng: mục hạ vô nưon, cho hay rằng vô tiểu nhưm bất thành quân tử, nếu chẳng dựa tiểu tâm, sao ra người đại lượng người mà tự đắc xem thiên hạ chẳng còn ai tài trí hơn mình, mà dầu cho thật vậy thì đời ấy nhâm cũng không bỏ ch chi cho xã-hội!

Nghĩ vậy có ngay ngạn cho tình đời làm chăng? Đồng loại tương cảm ời! cái lương tâm tức nhiên là cái thương yêu nhau, so hơra tình thật với nhau khỏi buồn mắt đồng loại, khôn ra thân nó là mà sao phần nhiều những thầy tranh tài loại lợi, y thế hiệp cò, ăn mưu hãm hại là náo đời hoai thế! Thế hồi lấy thân kia vui khôn ba tấc đất trên cò lặt này, cò đem cái lợi ấy theo chăng? nay ta cũng năm hai bàn tay trắng, như lúc mới mở mắt xem đời; để lợi ấy lại cho con cháu tiêu phất, mong thế, phê bình, dĩ nghị: lợp trước ông cha nó cắt cò, xoi trong này ruộng làng, của này ỷ ỷ: đã rằng đồng loại mà chả biết tương cảm đó, còn như đồng bọ, tòa huyết thân sinh, thuở ấu xuân em lờ dức tay, mà chẳng lâu đến ruột ruột ai? đều khi khôn lớn công vi tiền của làm cho chơan mắt con người mắt cả lương tâm, làm cho cội nhục tương tang anh nam em bác, kềm thế sâu sắc hại lẫn nhau như kẻ thù nghịch

At đi! nếu thấy đạo bấy chước kia (tương ứng, tương cảm) thì suy lý, mình đây là con người nhưn tr vạc vật chi cốt lnh, mà háy xoi thương đồng loại.

Kim-dit-Vàng

THỜI SU

Giá bạc

Thứ sáu ngày 6 Avril	8	1	25
Thứ bảy ngày 7 Avril	8	10	
Chúa nhật ngày 8 Avril	8	00	
Thứ hai ngày 9 Avril	8	10	
Thứ ba ngày 10 Avril	8	05	
Thứ tư ngày 11 Avril	7	90	
Thứ năm ngày 12 Avril			

Giá lúa

Lúa chớ đến nhà may mỗi tạ 100 kilos là:

Thứ sáu ngày 6 Avril	1389	4	309
Thứ bảy ngày 7 Avril			
Chúa nhật ngày 8 Avril			
Thứ hai ngày 9 Avril			
Thứ ba ngày 10 Avril	1392	5	01
Thứ tư ngày 11 Avril	1385	3	09
Thứ năm ngày 12 Avril			

ANTHO — IMPRIMERIE DE L'OUEST